

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. II. Maiores, Minores, & Aequales debere suis obligationibus
satisfacere: & cum Christiana charitate, & humanitate mutuò inter se
agere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

hoc mortale *humilitatis nostrae, ut configureretur corpori claritatis suae.*

DENIQUE cum Respublica Christiana vita ac doctrinae huius Domini erit conformis: tunc omnem suam perfectionem & felicitatem habebit. ac proinde illustria illa cognomina ei competent, quae Isaias Propheta illi imposuit dicens: *Y vocaberis ciuitas Iusti, vrbs fidelis, in qua scil. Iustus Iustorum per fidem, & charitatem habiter: & in qua virtus splendeat, veritas, Iustitia, & sanctitas cum abundantia pacis. Eris quoque vrbs fidelis: ostendens fidelitatem tuam in credendis omnibus, quae Deus reuelat; & in custodiendis legibus ab ipso praescriptis: & in sperandis promissis ab ipso factis. Et ipse Deus in eis adimplendis erit fidelissimus: z enim benedictionem dabit supremus hic legislator, ut ire possis de veritate in veritate; ac de virtute in virtutem: donec videas Deum Deorum in Sion. vbi vocaberis z ciuitas Dei viuentis, Hierusalem caelestis, cuius ciues sunt multa millia Angelorum: eris que eiusdem gloriae particeps in aeternum, Amen.*

4.
Ciuitas Iusti & fidelis
Ysa. 1. 26.

z Pf. 83. 8.

z Heb. 12. 22

CAPVT II

MAIORES, MINORES, ET AEGVALES DEBERE suis obligationibus satisfacere: & cum Christiana charitate, & humanitate mutuo inter se agere.

NAQUEQUE RESPUBLICA, siue saecularis illa siue Ecclesiastica, siue Religiosa in omnibus suis communitatibus & Familijs tres gradus complectitur personarum, quas licet *Maiores, Minores, & Aequales* appellare. Per *Maiores* in saeculari Repub. (de qua nunc, eo quod prima sit, nominatim agemus) intelligimus Reges, Principes, Gubernatores, Iudices, omnesque priuatos Dominos & Patres familias: *Minores* appellatur subditi, famuli, mercenarij; filij quoque respectu parentum; & vxores respectu suorum virorum. *Aequales* sunt reliqui ciues, amici, fratres; & ipsi Domini inter se, & famuli similiter. Et quemadmodum sanitas & pulchritudo corporis in eo sita est, quod eius oes partes sanae sint & perfectae: ita Reip. & familiae cuiusuis perfectio in eo consistit, vt omnes illi sint perfecti: Superiores in gradu suo, & subditi, & Aequales in suo. Quod *quatuor* hisce rebus praecipue poterunt obtinere.

Tres gradus
Respublicae.

Quatuor ad
perfectionem
horum re-
quisita.

I.
Vocatione
sua contentus
sit.
E. 15. de ci-
uit. c. 8.

PRIMO, si quisque sit eo statu, officio, & gradu contentus, qui a diuinae prouidentiae consilio illis obtigit. eum in modum, qui Tractatus primi, capite septimo est indicatus. Secundo, si inter se ipsos vero amore & conformitate uniantur. Nam (teste S. Augustino) ciuitas est coniunctio quaedam multo-

2.
Amor mu-
tuus.
a Luc. 11. 17.

3.
Singula be-
ne agere.

4.
Affabilitas
mutua.

2.
b Col. 3. 14.
Ca. 4. de di-
uinis nomi-
nibus.
Charitas.
Ser. 3. de Ad-
uentu Col. 3.
de confid.
Serm. 23. in
cant.
Oratio.

c Rom. 13. 7.

d Mat. 7. 12
Quod tibi
vis fieri fac

3.
2. 2. q. 114.
2. 1.

rum hominum, vinculo bonæ & honestæ alicuius amicitia ligatorum. Quo vinculo deficiente, mox ipsa periret. nam (vt ipse Saluator dixit) a *omnere-*
gnum in se ipsum diuisum desolabitur.

TERTIO, si omnes studeant muneris sui partes obligationes que exacte cognoscere; & easdem pro viribus explere, *describentes* (vt Salomon ait) *in tabulis cordis sui* (memoria scilicet intellectu & voluntate) leges diuinas, & humanas, & proprias cuiusque status & officij, quæ ad ipsos pertinent; ne eas ob ignorantiam, obliuionem, & diu, aut contemptum custodire prætermittant: neq; obiter & quasi rem non magni momenti obseruent; sed eum omnia excellentia & perfectione, quam virtutes ipsa requirunt, quarum actiones in ipsis legibus indicantur, & præcipiuntur. Sed *quartum* etiam addere oportet, quod est quasi perfectionis signaculum: vt scilicet inter se mutuo cum omni humanitate & affabilitate agant & conuersentur: exhibentes sibi mutuo opera bona, non solum in rebus obligationis & iustitiæ; sed in alijs quoque insignis liberalitatis & misericordiæ. PERFECTÆ siquidem virtutes ad hæc nos trahunt & impellunt: nominatim verò ipsa charitas que est omnium Regina, & lex viua animæ impressa, & b *vinculum totius perfectionis*, cui præcipue incumbit cura trium graduum personarum prædictarum. Amor enim (teste S. Dionysio) efficit iustos *extra se ipsos exire*, & aliorum commodis studere: obediendo maioribus, gubernando minores, & bene agendo cum æqualibus. Charitas etiam ipsam *iustitiam* permouet: cuius munus est vnique dare quod suum est: vt (quemadmodum S. Bernardus ait) debitum suum reddat superioribus, subditis, & reliquis socijs. Et quoniam nullus per se ipsum solum nouit ac potest hæc præstare, vt oportet: etiam impellit ad *orationem* & *contemplationem*: qua impetrent & obtineant aditum ad tres illas Domini nostri cellas: (vt idem Sanctus refert) in quibus doceat nos rationem gubernandi, obediendi, & cum cæteris agendi: vt sic exequantur quod dixit Apostolus: *credidite omnibus debita: cui vectigal, vectigal: cui tributum, tributum: cui honorem honorem: nemini quicquam debeatis: nisi vt inuicem diligatis: qui enim diligit proximum, legem impleuit: nam omne mandatum in hoc verbo instauratur: diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur: plenitudo ergo legis est dilectio.* Hoc itaque docet Apostolus, quod charitas nos impellat ad agendum cum nostris proximis, maioribus, minoribus, & æqualibus, d *sicut vellemus illos nobiscum agere.* Admiranda enim prouidentia ita Deus D. N. disposuit; vt omnes hi tres gradus inueniantur in omnibus hominibus. erga diuersas personas: vt quisque alium gubernet sicut cuperet gubernari; & obediat, sicut vellet sibi obediri; ac ita cum alijs agat, sicut vellet secum agi.

AD Hoc ipsum plurimum adiuuatur ipsa charitas ab illa virtute mora-

li, quam

li, quam S. Thomas *affabilitatem* aut humanam *amicitiam* appellat, annexam virtuti *iustitia*: quam tamen ipsa *charitas* supernaturali *amicitia*, quam efficituehit & exaltat: cuius officium & munus est inclinare & impellere nos ad agendum amicè cum omnibus, tanquam boni ciues. Nam (vt Aristoteles ait) distinctum quid esse bonum *hominem*, & esse bonum *ciuem*, ad *primum*. n. satis est tibi *soli* benè viuere: sed ad *secundum* necesse est, etiam nosse benè cum *aliis* agere, qui eiusdem sunt communitatis partes: ac propterea cuidam interroganti Philosophum, in qua re posset melius Reipub. suæ seruire, prudenter respondit, si studeas bonus esse ciuis. Sicut in nulla re possunt oculi & manus melius toti corpori seruire, quàm si oculorum & manuum officijs benè fungantur. Ex quo fiet, vt nemo boni Domini aut famuli; aut ciuis cognomen sortiatur, propterea quòd sit pius, & frequenter oret; si interim incurius sit in sua *gubernatione*, in *obsequio* quod debet; aut si *asperis* sit moribus, cum quo alij agere non possint: bonum enim ex eo oritur, quod quis habeat omnia, quæ iuxta suum statum meritò debet; malum autem, ex quolibet horum defectu. Quare huiusmodi hominib. dicere possemus quod Christus D. N. Pharisaïs: *hac oportuit facere & illa non omittere*, hoc est, meritò facienda sunt vobis, quæ ad *proprium* pertinent profectum; sed illa non sunt prætermittenda, quæ status & officium vestrum in *aliorum* bonum requirunt,

Ex His concluditur: bonum ciuitatis & familiae in eo præcipuè consistere, quòd superiores, & subditi, & inter se pares, omnes emineant in *Charitate* cum vtraque eius comite *Iustitia* & *Affabilitate*: ita vt omnibus verbis & operibus, singularum proprijs, verè adesse aduertantur. Earum igitur & verba & opera magis præcipua in huius Tractatus decursu tractabimus: accipientes tanquam exemplar imitandum quod Sacra Scriptura de venerabili Booz, eiusque familia refert. Qui non casu aliquo sortitus est hoc nomen, quod postea Salomon secundæ *columnæ* imposuit, quam collocauit in templo, vt proximo capite vidimus: eluxit enim cum magna fortitudine in illis virtutibus, quas columna illa referebat, quemadmodum apparebit in ijs, quæ de ipsis virtutibus paulatim dicemus.

§. 1. *Salutationes & mores siue comitas in agendo.*

ADHIBEAMVS itaque exemplum præclarum in eo quod primum solet euenire in mutua hominum familiaritate, tractatione, in *salutatione*, inquam, & mutua comitate, cum sibi occurrunt homines, aut inuicem visitant, vel excipiunt. In quibus salutationibus *iustitia* reddit reuerentiam, & honorem cuique debitum, *affabilitas* verò indicia præbet amoris, quo se inuicem prosequuntur. Inimici enim, etiam si occurrant si-

3. Poli. c. 2.
Bonus ho-
mo sit &
bonus ciuis.

c Mat. 23. 23

4.
Charitas.
Iustitia.
Affabilitas.

Ruth. 2. 4.

Sathanas
non saluta-
uit Euam.

a Ruth. 24.

4. Eth. c. 6.

S. Tho. 2.

q. 114. a. 1.

ad 2.

Affabilitas

b Eccl. 4. 6.

c 6a. 32. 1.

Li. 4. de co

fid. prop. fin

c c

Sit Christi-

ana.

d 1. Pet. 5. 14.

1. Cor. 16. 20

2. Co 1. 13. 12.

in 2. Cor. 13.

Salutationis
pia efficacia,
in dispositis.

c Ioan. 20.

19. 26.

f Mar. 10. 12.

Luc. 10. 6.

bi, non tamen se salutant, imitantes Patrem tuum *Sathanan*, qui etiam finxil-
set se occurrere *Euæ* in paradiso: propter grauissimum tamen odium quo
illam prosequeretur, nullam præmisit salutationem. Qui autem volunt
esse affabiles & humani, incipiunt à salutatione, ut ostendit Booz, cum ad
suos peruenit messores: statim enim dixit a: *Dominus vobiscum*: qui etiam
statim responderunt ei: *benedicat tibi Dominus*. Et ipse Booz profecutus est ser-
mones suos, *iustum se & affabilem* ostendens ad omnes; & nominatim erga
Ruth, quamuis pauperem & aduenam. *Affabilitas* enim (teste Aristotele)
extendit sese ad notos & ignotos; ad domesticos & extraneos: nec solum
pares debent sibi inuicem esse affabiles, sed etiam diuites erga pau-
peres; domini erga famulos, & Principes erga subditos, iuxta illud Sa-
pientis: *b congregationi pauperum affabilem te facio. c Rectorem te posuerunt;*
noli extolli: esto in illis quasi unus ex ipsis. Vitanda sunt tamen extrema omnia
vitiosa: nam (ut Sanctus Bernardus ad Eugeniū Papam dixit) nimia *se-*
ueritas facit odibilem; defectus autem *grauitatis* reddit contemptibi-
lem; mediocritas verò, quam *affabilitas* adhibet, reddit amabilem.
Quæ tamen affabilitas non solum *politica* esse debet, sed *christiana*
& perfecta: cuius prima verba & Salutationes redoleant sanctitatem,
qualis fuit Booz & eius messorum: & quam ipsi Apostoli postea com-
mendarunt, dicentes: *d salutate inuicem in osculo sancto*, & puro abs-
que vllius leuitatis aut indecentiæ admixtione, sicut decet eos, qui
sanctitatem profitentur. Et hac ratione (ut Sanctus Ambrosius aduer-
tit) docebant formam & rationem salutandi, quæ in vsu esse deberet in Ec-
clesia. Non damno genus illud salutationum, quæ sunt ordinariè in vsu a-
pud ciues & viros prudentes iuxta suæ Reip. consuetudinem, siquidem il-
læ sunt signa apta mutuae humanitatis & affabilitatis: sed non possum ta-
men non laudare salutationum illarum perfectionem, in quibus Christia-
na pietas elucet, facta aliqua mentione DEI, aut *Christi D. N.* à quibus
tota nostra salus procedit: decet enim Christianos & multò adhuc ampli-
us Ecclesiasticos & Religiosos ostendere, se tales esse in primis suis ver-
bis; & non uti salutationibus omninò profanis & secularibus, sed
Christianis & religiosis: quibus spirituale aliquod donum proximo pre-
cantur à Deo; aut magno affectu illud eis desiderant. Et nonnunquam
soleret Deus D. N. hoc medio concedere tale bonum, quando in eo, cui illud
imprecantur, dispositio est apta ad illud suscipiendum. Hanc ob causam
Christus D. N. salutabat suos discipulos, dicens: *epax vobis*. Et iubebat eos
eisdem verbis salutare, dicentes: *f pax huic domui*: per pacem intelligens re-
conciliationem & amicitiam cum Deo, per eius gratiam, & vnionem &
concordiam mutuam, quæ effectus est charitatis. Et ut intelligerent, ta-

lem

lem illorum in salutationem non fore inanem, quasi verba in ventum proie-
cta; adiecit, eam pacem venturam in *filios pacis*, cupidos scilicet eius, & qui
ad eam suscipiendam se disponerent. Et hoc ipsum eluxit in salutatione, qua
sanctissima Virgo salutavit Elizabeth. Quamvis enim Euangelium non re-
ferat verba, quæ illa protulit, credendum est tamen eam fuisse vsam verbis
Booz, quæ tunc temporis valde erant in vsu apud viros iustos, imò & ipsos
Angelos, vt constat ex ipso Angelo Gabriele, cum ipsam Virginem sanctis-
simam salutavit. Quare verisimile est, sanctissimam Virginem sanctæ Eli-
zabethæ dixisse: *g Dominus tecum*, & quasi ipsemet Christus in utero virgi-
nis manens eisdem verbis per os maternum vsus fuisset, voluit ea facere ve-
ra ad eò perfectè, vt inceperit per gratiam esse in infantulo Ioanne, in
utero Elizabethæ adhuc existente: adimplens vtrumque diuino suo spiritu.
Cum igitur DEI voluntatem & liberalitatem sciamus, magnæ perfectionis
erit, huiusmodi salutationes adhibere non animo ficto, quemadmodum Ioab
salutans Amasa, dixit: *h Salue mi Frater*; Et Iudas proditor, osculans Chri-
stum, dixit: *iaue Rabbi*; nec ob meram consuetudinem, quasi verba projici-
antur in ventum; sed intentione ac desiderio obtinendi à DEO, quod ipsa
verba significant.

HINC intelligitur quòd quando Propheta *k Elisæus puerum suum Giezi*,
& *l Christus Dominus noster suos discipulos* prohibuerunt, *neminem salutare in*
via, nò voluerunt actum hunc amicitia prohibere; sed potius ostendit eius
decentiam, cum illum (vt S. Ambrosius ait) in proximo loco post ipsam obe-
dientiam collocavit. Atque si illis dixisset: ad eò expeditos ac diligentes vos
esse oportet in ijs, quæ iubeo, vt si vel ipsa transeuntium salutio vos aliquo
modo retardaret, deberetis à salutatione abstinere, etiam si illa sit ex se ad eò
decens. Ac proinde non prohibet *studiosam* salutationem, quæ nunquam
est impedimento; sed *inanem*, cui admiscetur colloquia impertinentia: Hæc
enim facile impedit ipsam obedientiam.

Sed vterius deest progredi affabilitatem & amicitiam Christianam, vt
amplectatur Saluatoris consilium, dicentis: non solum fratres esse salutan-
dos, sed etiam *inimicos* & ignotos. Nam, *m si salutaueritis* (inquit) *Frates ve-*
strorum, quid amplius facitis: nonne & Ethnici hoc faciunt? factu igitur quod
illi non faciunt: vt videntes illi tuum exemplum, faciant quod non faciunt;
& fiant ex inimicis amici: idem suavit Apostolus dicens: *n noli vinci a malo &*
improbo, quasi odio te habentem oderis; sed vince in bono malum: aliquo sci-
licet beneficio improbum afficiendo, vt improbus esse desinat. In vitis Pa-
trum legitur: imperfectum quendam S. Macharij discipulum, cum occurre-
ret gentili cuidam lignorum fasciculo onustum, alperè ac duriter dixisse:
vnde venis diabole? gentilem verò ea asperitate indignatum grauitè

B. Virg. Sa-
lutatio vi-
166

g Luc. 1. 28.
41.
Iudic. 6. 12.

Sit viua &
sincera sa-
lutatio.
h 2. Reg. 29.
9.
i Mat. 26. 49

k 1. Reg. 4.
24.
l Luc. 10. 10

In Lucam.
Salutatio
proxima O-
bedientia.

m Mat. 5. 47
Inimici sa-
lutandi.
n Rom. 12.
21.

*Mansuetu-
do vici
gentilem.*

*Prior salutatio
etiam mi-
nores.*

*o Phil. 2.
p Rom. 12. 10*

*S. Ambr. &
Beda in Lu-
cam.
q. Eccl. 3. 20*

1 Mat. 10. 12

*Salutatio
subditos
conciliat.*

monachum vulnerasse: sed paulò post occurrente eidem ipso S. Machario, eorum, quæ acciderant ignaro, amanterque & humaniter eidem dicente: salutes te DEVS, bone agricola: illum respondisse: quid in me vidisti, quod tam humaniter me salutes? Machario autè familiarius ad huc respondente: quia video te laborantem, & non otiantem; tunc gentilem humanitatem, & benevolentiam eius admirantè, ad pedes Sancti procidisse, ac ab eo vt Christianum ipsum faceret petiuisse, qui postea etiam factus religiosus, sanctimonix laude claruit.

HINC est quod perfecta humilitas & charitas in huiusmodi occasi-
bus non satis sibi esse existimet, salutantes resalutare (id enim est tanquam debitum iustitiæ) sed præuenit priorque salutet, non solum maiores; (id enim iure quodam fieri debet, & qui contra facit, magnam ostendit rusticitatem) sed etiam sibi pares, imò & minores: id enim est humilitatis, imitatoribus Christi valde conforme, de quibus dixit Apostolus, quod o in humilitate superiores sibi inuicem arbitrentur, p & honore inuicem se præueniant, etiam in salutationibus consuetis: sicut fecit Booz cum suis messoribus, & Christus Dominus cum suis discipulis, & Virgo sanctissima cum sancta Elizabetha: vt maiorum humilitas (ait sanctus Ambrosius) minores doceret, eisdemque exaltaret, iuxta illud Ecclesiastici: q quanto magis et humiliate in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam; imò etiam coram hominibus, quorum voluntates, & propensiones ad te attrahes, si demisse eos honore præuenias. Ac propterea Christus Dominus noster suis Apostolis dixit: r intrantes in domum, salutate eam; omnes scilicet, qui in ea sunt, non solum superiores ac dominos, sed filios etiam & famulos, omnibus applaudendo & blandiendo: sic enim eos præparatis ac dispositis, vt vos audiant, seque affabiles vobis ostendant: eum in modum, quo messor Booz audientes ad eò benignam Domini sui salutationem, ex ea didicerunt, quid facere deberent: & cum viderent, se non posse ad eò propensæ eius voluntati par aliquid referre, recurrerunt ad vniuersalem pauperum patronum, dicentes: Benedicat tibi Dominus. Quasi dixerint:

Dominus Deus Israel te benedictionibus repleat, ob istum amorem, quem erga nos ostendis; & honorem, quo nos afficis.